

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve!
 Egész évre — 10 kor,
 Negyedévre — 4.
 Helyben készve!
 Egész évre — 20 kor,
 Negyedévre — 5.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor,
 Negyedévre — 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 évi utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyre szám 100, 6. 1124.

NAGYVÁRAD, március 22.

Seregszámla.

Régi époszírók harcedzett költői fegyvere, hős költemények elmaradhatlan része a »seregszámla«. A csatára készülő két sereg elvonul a vezérek előtt. Könnyű és nehéz lovasok, kopjások, gyalogok, a testőr-csapatok és idegen segédhadak, mindnek leírva a fegyverzete ékesszólóan, részletesen, elevenen. A »seregszámlát« olvasva, az ember szinte előre látja a következő »ének« hexameterében bekövetkező rettenetes tusát, véres küzdelmet, százak és százak kegyetlen elpusztítását, a kik vére mind vagy az ellenfél, vagy legalább is — a poéta lelkén szárad.

A társadalmi harc folyamán is megjelenik évről-évre egy seregszámla. A szociáldemokrata párt országos gyűlése előtt megjelenik a pártvezetőség jelentése egy év alatt kifejtett működéséről és az elért eredményekről. Nem hexameterekben, hanem statisztikai táblázatokban. Nem századok és ezredek, hanem koronák százezrei szerint. A fegyverzet leírása helyett ott van a sajtószervezet beszámolója. A pompázó, erőteljes nyelv helyett imponáló számok. A Muzsa segítségül

hívását pótolja a darabontkormány utáni epedő vágy s a költői lendület benne van a nemzeti kormány ellen költött goromba hazugságokban.

Afutva ezt a beszámolót, lehetetlen a magyar léleknek el nem szomorodnia. Kétségtelen, hogy nem hiába hasonlítottuk a jelentést époszi seregszámlához, van abban költői képzelet terméke, vagy gorombábban szólva: alapos füllentés elég. Azok a szédületes magas számok, hogy szociáldemokrata ipari munkás 140,000, földmunkás pedig 100,000 van az országban, nem tartoznak az abszolút igazságok sorába. Budapesten az országos keresztényszocialista nagygyűlésen Ernszt Sándor képviselő mutatott rá, hogy több szocialista vasimunkást mutatnak ki Nagyváradon, mint a mennyi vasimunkás Nagyváradon és vidékén összesen található. Ilyen gondos vizsgálat nélkül is kétségtelen, hogy amint egyéb állítások terén szabadon elkalandoznak az elvtársak a valóságtól, úgy a számok terén sem feltétlenül hívei az igazmondásnak.

Ez azonban ne ringasson bennünket szép álmokba a beszámoló szociáldemokraták gyengesége felől. Egy év alatt megtett haladásukat tagadni nem lehet. Az elmúlt év ipari sztrájkjai, az egy év

alatt is érezhetően fokozódott drágaság a mérföldjelzők azon az uton, a melyen a szociáldemokrácia az ipari munkások közt előrehaladt. A gazdák szervezkedése az aratósztrájk és a cselédsztrájk ellen arra vall, hogy a maszlag terjed nemcsak a műhelyben, de az Isten szabad ege alatt is. Szemben állva ilyen gyors és nagy haladással, nem lehet a télen szemlélő kényelmes zsölyéjébe helyezkedni s onnan nézni az események folyását.

Nem nehéz tisztában lenni azzal, hogy a szociáldemokrácia ilyen térfoglalása kinek szolgál hasznára? A munkásnak nem, mert hiszen ma is elégedetlen: az általános drágulás, a munkabérek hallatlan felcsigázásának következménye őt sújtja első sorban. Az országnak sem; minél nagyobb tért foglal a szociáldemokrácia, annál többen menekülnek ki Amerikába. S igazuk van. Elég volt az állami és községi egyenes és nem egyenes adó, ehhez a pártadót is kibírni nem lehet. Elég azt a munkaszünetet elviselni, a mit a kereseti viszonyok ráronak az emberre; e mellé felsőbb rendeletre, a vezetők szeszélye szerint »sztrájk« cím alatt pihenni nem lehet annak, akinek gyomra nincs a koplalásra berendezve. Sem a haza, sem a munkásság nem látja hasznát annak a félmillió koroná-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Sambuqu apó öröksége.

Írta: Paul Aréne.

A jó Trophime Gogolin, kit egyébiránt a Forts-Sain-Joan környékén Patron Trefume néven ismertek, már annyiszor mesélt Sambuqu nagybátyja örökségéről, hogy végre ő maga is elhitte. Az igazság érdekében kénytelenek vagyunk megvallani, hogy az a bizonyos Pierre Sambuqu meglehetősen gonosz portéka volt és családjának sok keserű napot okozott. 1848-ban egy amerikai három-árbócosra matrónak szegődött és ettől a naptól fogva nem lehetett többé róla hallani.

Egyszer Patron Trefume egy régi matrón ismerősével találkozott. Igen megörült neki és megkínálta egy pohár rummal, majd Pierre Sambuqu felől kérdezősködött tőle.

A matrón ismerte Trefumenek nagybátyja iránt táplált érzelmeit és készséggel mesélt Sambuquuról. Elmondta hát, hogy ő Sambuqu gyákran látta New-Yorkban Nem mer ugyan megsküdni rá, hogy igazán Pierre Sambuqu volt-e Marseilleből, mert sohasem beszélt vele, azonban az említett ur annyira hasonlított az eltűnt

Sambuquhoz, mint egyik tojás a másikhoz. Nagyon jól volt öltözve és egy előkelő ember benyomását tette.

Alig távozott a matrón, rögtön tudta az egész Marseille, hogy az az ur, a kivel a matrón beszélt, tényleg Sambuqu volt.

Sőt mi több, azt is mesélték, hogy Sambuqu megbízta a Marseillebe utazó matrónat, hogy mondja meg otthon: ne buslakodjanak az ő sorsa miatt, mert el fog jönni az az idő, a mikor haza fog térni és szeretteit meg fogja áldani!... Egy kincses ládikát is adott a matrónnak, hogy vigye haza. Szerencsétlenségre azonban utközben vihar támadt, a hajó elsüllyedt, és csodálatosképpen egyedül a matrón menekült meg. A kincses-ládat elnyelte a feneketlen tenger.

A Trefumek azonban türelmes emberek voltak és többször mondogatták:

— Adjon Isten Sambuqu nagybácsinak hosszú életet. Addig éljen a jó ember, a meddig neki jól esik. Távol van tőlünk az a gondolat, hogy halálát óhajtsuk.

A jámbor gondolkodású emberek egyszer newyorki postabélyeggel ellátott levelet kaptak. Trefume-nek első dolga volt, hogy a levelet felbontatlanul minden ismerősének megmutassa, és csak este bontotta fel reszkető ujjakkal az

egész család jelenlétében. A levél nehéz volt, és mindannyian azt gondolták, hogy talán bankók vannak benne. Csalódtak, mert bankók helyett a Sambuqu haláláról szóló gyászjelentést vették ki belőle.

— Tehát Pierre Sambuqu nagybácsi meghalt — szólt Trefume-né.

— Hát persze, hogy meghalt, ha már a követőit kapjuk a gyászlapot — mondotta Patron Trefume, füle tövét vakarva.

— Hm, hm — mormogott az egész család.

— Hát az örökségről semmit sem ír a követő? — törte meg a csendet Trefume-né.

— Tudja az az ember, hogy mi illik — felelte Trefume, — most még nem akarja szent földmunkát az örökség kérdésével háborgatni

A türelmes emberek csak vártak-vártak, de az örökségről semmi hírt sem hallottak. Trefume azonban sehogysem akarta elhinni, hogy az örökség nem fog megérkezni és egyre milliókról, kastélyokról ábrándozott. Már étvágyát is elvesztette és semmit sem akart hallani többé az olajos fokhagymáról és a hallevésről. Egy reggel Patron Trefume így szólt feleségéhez:

— Asszony, el fogok utazni Amerikába,

FIGYELEM! HOL LEHET A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLNI?

Óriási harisnya választék!

Ertesítem a n. é. vevőközönséget, hogy alkalmi vétel folytán nagymennyiségű rab kötésű harisnyikat vásároltunk meg, a mit még nem létezett olcsó árak mellett árusítunk el. — Raktáron tartunk mindenféle játék és dísz tárgyakat. Női kézi táskák (ridikül.) Nagy választék: fu és leány sapkáiban, övök, férfi fehérnemű, gallér, kékül. kézi kofferok és utazó táskák. Fodrász cikkek gyári raktára. — Beszélőgép 3 frt 75 kr. Tisztelettel

IFJ. KLEIN TESTVÉREK, REKLÁM ÁRUHÁZ TULAJDONOSOK

FO-UTCA ÉS SZANISZLÓ-UTCA sarkán.

nak amennyire a párt bevételei egy év alatt mentek. Legfeljebb azok a vezérek látják hasznát, a kik ebből az összegből urasan élnek.

A szociáldemokrácia hatalmas szervezetével nem küzd meg más, mint épp olyan hatalmas szervezet. Beszámolójuk meg is emlékezik egy szervezetről, amely előtt több helyen hátrálniok kellett: a keresztényszocialisták ifju táborá az, mely a győzelem reményével száll ki ellenük. Ez a szervezet az, amely a maga sziklaszilárd erkölcsi alapján állva, hivatva van a társadalmi harcra a békét, az egyetértést, mindnyájunk boldogulását belevinni.

A seregszámától nincs messze az iütközet. El kell dölnie a kérdésnek, Magyarország-e ez a haza, vagy pusztulásra szánt földdarab? A szociáldemokrata tábor egyre nő. Segédcapataikat összevonják már a nemzetiségek közül is s míg a nemzetiségi vezérek Balázs-falván, Turóc-Szent-Mártonban és Nagyszébenben a magyar nyelv elleni gyűlölet szításával töltik az időt, hiveik a magyar nyelv helyett a szociáldemokrata elveket tanulják meg. Fenyegét a veszély és még a magyar társalom ma is készületlen és szervezetlen.

A keresztényszocializmus zászlaját nem elég barátságosan, nagyuri kegyeséggel üdvözölni. Nem parádé az, hanem hadi lobogó. Alája kell állani seregestől mindnyájunknak, mert az csak egyszer s akkor sem a magyarok kedvéért történt, hogy cserépfazékkal hadsereget futamtítottak meg. Prohászka püspök mon-

dotta, hogy valamikor ember kellett a gátra, ma hadseregek kellene. Hadseregek, amelyeknek minden közlegénye a férfi, a keresztény, a magyar ember mintaképe. A kivivandó diadalt ezreknek, millióknak kell szívében előre érezniök, mielőtt a döntő csata megkezdődne.

Vajon érezzük-e azt a diadalt mindnyáján, akik a magyar, a keresztény hazában találjuk honunkat?

Vajon készen állunk-e a küzdelemre, melyre az ellenfél oly hatalmas szervezetben vonul fel?

Felmerül a kérdés — és nem merünk rá választ adni.

*

A kiegyezés válsága.

Tegnap befejezték a kiegyezési tárgyalásokat Budapesten, anélkül, hogy valami sok eredményre jutottak volna. Az egyetlen pozitív eredmény eddig, hogy a husz éves kiegyezésnek még a gondolata is elesett. A magyar kormány azonban nem vethette el a kiegyezés miatt a gondjait, s mint fővárosi tudósítónk jelenti, erősen készül a közvetlenül huszét után Bécsben folytatólag megtartandó kiegyezési tárgyalásokra.

A kormány ez előkészületeiről a következő tudósításunk számol be:

Minisztertanács.

Budapest, március 22. (Saj. Tud. Táv.) A miniszterelnöki palotában ma délelőlt 10 órakor minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A rendes heti mi-

nisztertanács volt a mai tanácskozás, mely a kiegyezési tárgyalások miatt maradt a mai napra. A minisztertanácsban Wekerle miniszterelnök beszámolt a Beck báró osztrák miniszterelnökkel folytatott kiegyezési tárgyalások eredményéről és megjelölte azokat az okokat melyek miatt a tárgyalások meghiusultak.

A minisztertanács valószínűleg megállapította a miniszterelnök bejelentése kapcsán azokat a módosztatásokat és javaslatokat, amelyek szerint a magyar kormány a kiegyezés tárgyában a tárgyalásokat a legközelebb Bécsben folytatni fogja. Wekerle egyszersmind azt is bejelentette minisztertársainak, hogy a kiegyezés tárgyában mikor utazik Bécsbe, hogy jelentést tegyen ő Felségének a tárgyalások meghiusulásáról. A miniszteri tanácskozás, mely négy óra hosszat tartott, végül még folyóügyekkel foglalkozott.

Wekerle bécsi utja.

Budapest, márc. 22. Mint a Bud. Tud. jelenti, Wekerle miniszterelnök ma délután 5 órakor utazott el Bécsbe. A miniszterelnök valószínűleg már holnap jelentkezni fog kihallgatáson a királynál, hogy jelentést tegyen az uralkodónak a Budapesten lefolyt négy napos kiegyezési tárgyalások eredménytelenségéről és a sikertelenség okairól. Wekerle alkalmasint még holnap este visszaérkezik Budapestre.

Szaktanácskozmány.

Budapest, márc. 22. (Saját tud. táv.) Wekerle miniszterelnök visszaérkezése után a magyar kormány a kiegyezés dolgában szaktanácskozmányt fog tartani a szakelődök bevonásával. E szaktanácskozmány lesz hivatva megállapítani azo-

meghalok, ha meg nem győződöm róla, hogy ügyünk hogy áll. A bárka vezetését legidősebb fiamra bízom, én meg rögtön utazom.

Trefume-t mindenhol úgy ismerték, mint olyan embert, a ki okvetetlenül keresztülviszi azt, a mit fejébe vesz, akármilyen áldozatába kerüljön is és bármit mond is a világ.

Most sem késett Havreben hajóra ülni. Mikor a tenger szép zöldes vizét megpillantotta, kedélye egészen fölfrissült. Minden ujnak tünt föl előtte és órák hosszat állt elmerülve, magába mélyedve, hátát a hajó korlátjának támasztva. Mikor a hajó New-Yorkhoz közeledett, elmondotta egy földijének, ki a hajón biztos minőségben volt alkalmazva, hogy mi járatban van. A biztosnak azonban igen sok dolga volt, mint rendszeren lenni is szokott és Trefumet két nyurga, vöröshaju amerikaihoz utasította.

— Ezek az urak majd kalauzolni fogják önt, — mondotta a biztos.

Trefume kimondhatatlanul boldognak érezte magát, hogy olyan emberekkel érintkezhetik, kik New-Yorkot jól ismerik és reggeltől estig, folytonosan sarkukban sétált a fedélzeten. Azonban ezek az urak igen zárkózott természetűek voltak és valahányszor Trefume megszólította őket, mindannyiszor háttat fordítottak, egymásra hunyorgattak és semmit sem törődtek a szegény Trefume-vel.

A két amerikai nyugtalankodni kezdett és figyelmeztette a biztosra a kellemetlen utitársra. Azonban a biztos minden elfoglaltsága mel-

lett nagy kópé volt és így szólt az amerikaiakhoz:

— Nem tudják az urak, hogy Párisban nagy rablás történt? Milliokról van szó. Azt hiszem, hogy ez a furcsa ember, a ki önöket folytonosan nyomon követi, senki más, mint Ernest, a világhírű detektív, a ki hogy inkognitó utazhasson, marseilleinek öltözött fel és most szorgosan kutat a tettesek után.

Erre az amerikaiok sűrű pillantásokat váltottak egymással, megköszönték a biztosnak felvilágosítását és sietve kabinjukba mentek. Nem is jöttek elő addig, míg a hajó New Yorkban ki nem kötött s mint kiszálltak, rögtön éltünk a tömegben.

Trefume kereshette őket. Reggeltől estig járt-kelt és mindenkitől kérdezte, hogy hol van a francia nagykövetségi épület, de senki sem mondhatta meg neki, mert itt az emberek csak angolul beszéltek. Arvának érezte magát és kétségbeesetten járt-kelt föl s alá. A mint a tömkelegben járkál és a házszámokat nézegeti, egyszerre csak egyike az ő kedves amerikai ismerőseinek rohan el mellette. Veres hajától s szakállától meg volt fosztva, de Trefumenek jó arcismerő tehetsége volt és azonnal felismerte.

— Megálljon uram, hová fut? — kiáltá a szaladó után.

De az amerikai csak tovább futott. Trefumenek is gyors lábai voltak, utána futott.

Nyilként repültek mind a ketten az utca-

sonon végig. Végre az amerikai kimerült és egy sörmérésbe futott be.

Patron Trefume utána.

— Jó napot, kedves uram, mennyire örvendek . . .

— Az amerikai halálsáppadt lett.

— Jól van — mondá a legtisztább francia kiejtéssel, — üljünk oda a sarokba.

— Jól tudom, hogy miért jött ön Amerikába — szólt az amerikai visszafojtott lélekzettel.

— Megbízható ember-e ön?

— Hogyne volnék az — válaszolta Trefume, aki meg volt győződve róla, hogy az ő örökségi ügye körül forog a beszéd. — Földiek csak megértik egymást.

— Földi ide, földi oda, itt van egy tárcsa, mely 50,000 frankot tartalmaz bankókban. Ha akarja, a pénz az öné. Pusztán csak arra kötelezi magát, hogy ma este a »Bretagne«-vel elhagyja. Elutazásakor egy ismeretlen önnök még ugyanekkora összeget fog fizetni, mint a mekkora a tárcában van. Nost beleegyez-e?

— Igen.

Itt van hát a tárcsa, mi nem ismerjük többé egymást.

Patron Trefume, kit kémegek tartottak, még ma sem tudja, hogy mint jutott Sambuqu nagybátyja örökségéhez. Annyi azonban bizonyos, hogy mikor fekete kávéját iszsa, mindig kellemesen említi a jó amerikaiakat.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

kat az alapelveket, amelyek alapján a magyar kormány husvét után a kiegyezési tanácskozásokat Bécsben folytatni fogja. A már régebben kiküldött kiegyezési vasuti albizottság a miniszterelnöknek Bécsből való visszatérése után alkalmasint szintén tanácskozni fog.

Beck báró utazása.

Bécs, március 22. (Saját tud. távirata) Beck báró osztrák miniszterelnök tegnap este Budapestről ide érkezett. Kisérétében volt Sieghardt osztrák osztályfőnök.

A szászok a népiskolai törvény ellen.

A képviselőház szász képviselői, kik tudvalevőleg beléptek az alkotmánypart kötelékébe, a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat ellen szintén tiltakoznak, de azért hir szerint nem fognak részt venni abban az obstrukcióban, amelyet e javaslat ellen a nemzetiségi képviselők a Házban rendezni készülnék. — A nagyszzebeni szász járási választmány — mint Nagyszzebenből táviratozzák, körlevélben szólította fel a szász választókerületek képviselőit, hogy a legerélyesebben foglaljanak állást a népiskolai törvény ellen, mert az nagyon károsítja a felekezeti iskolákat.

A romániai parasztlázadás.

A romániai parasztlázadás oly arányokat öltött az utóbbi napok alatt, hogy elfojtása legalább gyorsan, vagy radikális eszközök nélkül alig képzelhető. A romániai kormány tehetetlen a felkeléssel szemben és elnyomására egyelőre nem tehet semmit s így kormányválság is várható.

Van azonban az egész szomorú dologban egy nagyon tanulságos mozzanat. Es ez a zsidókkal együtt érző sajtó feljajdulása. A keresztény érület fellázad és elítéli a romániai zsidóverés eseményeit, de sajtósága, hogy az a sajtó, mely most jajgat a humanizmus nevében a hatalmak intervenciója után a zsidó hitsorsosokért ujjongott akkor és dicsőítő sorokat zengedett a francia kormány embertelenségének, mikor francia vérű és születésű papokat és apácákat tett hontalanná és kárhozott ipari és szolgai munkára, hogy megélhessenek. Sokat érő tanulság ez. A zsidó a maga részére mindig humanizmust követel, de senki iránt nem alkalmazza.

Távirataink különben az újabb eseményekről a következők:

Bukarest, márc. 22.

Moldvaország számos helységéből újabb zendülést jelentenek. A moldvai lakosság tömegesen menekül. A kormány nagyon energikusan jár el, hogy a mozgalmat elfojtsa.

Cernovitz, márc. 22.

Bukovinában attól félnek, hogy a mozgalom oda is fog csapni, sőt Szucavából már katonai segítséget is kértek. Ma azt jelentik, hogy két zászlóalj parancsot kapott, hogy a határra való elindulásra részen legyen. Erre azonban úgy látszik egyelőre nincsen ok, mert a határon 150 csendőr ügyel a rendre.

Frankfurt, márc. 22.

Bukarestből jelentik: Boduban a tegnapi zavargás eredménye az összes zsidó házak és üzletek és két zsidó imaház kirablása és elpusz-

titása. Több száz család hajléktalan lett. A katonák, kiket a rendfentartása végett ideküldtek, a paraszttal fraternizáltak és részt vettek a fosztogatásban.

Bukarest, márc. 22.

Bratiánu Juon volt külügyminiszter, ki épen nászuton volt, azon táviratok következtében, melyeket Romániából kapott, még ma visszautazik Bukarestbe a keleti expresszvonalal. Általános az a hiszék, hogy Sturza miniszteriumban, melyet legközelebb ki fognak nevezni, belügyminiszter lesz.

Cernovitz, márc. 20.

Jekániból jelentik, hogy ott a nyomor rendkívül nagy. Botosániba 300 menekülő érkezett. A fölkeiők tegnap délben Salcea környékén fosztogattak és az összes birtokokat elpusztították. Kantakuzén hercegnek palotáját kirabolták és felgyújtották. Néhány bojárt is meglátogattak a fosztogatók. A bojárok egyre táviratoznak a miniszterelnöknek katonai segítséget kérve, s követelik, hogy a kormány Vasesku prefektust mozdítsa el. Bakau kerületben ma reggel véres harc folyt katonák és parasztek között. A katonák sortüzet adtak. 14 paraszt megsebesült. Berladban a várost 4000 paraszt ostromolja. Jászvásárban a helyzet változatlan. A parasztek ostromolják a várost, de a katonák a parasztnak a városba való bevonulását meg akadályozták.

Bukarest, márc. 22.

Lebetiben nagy zavargás volt. A parasztek meg akarták ostromolni a csendőrségi kaszárnyát. A csendőrök sortüzet adtak. 4 paraszt elesett, 12 megsebesült. Vasluiban a parasztek megrohanták a prefekturát. Botosániban tegnap a Kanceni uradalmat elpusztították. Togfrumentben a fölkeiők elpusztították a zsidók házeit. Jászvásárban óriás katonaság koncentrációja folytán helyreállott a nyugalom, más városból újabb zavargás kitörését jelentik.

Cernovitz, márc. 22.

Iskányban ma 2300 menekültet szállásoltak el. A menekültek állapota és insége leírhatatlan. A rendőrök 48 óra óta felváltva nem voltak szolgálatukból és teljesen ki vannak merülve. Boduleniből a parasztek 500 szekéren vitték el a zsákmányolt prédát, anélkül, hogy valaki is utjokat állta volna.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Április 13. Kath. liceum zárőnnepélye.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Birói szemle az aszfaltra.** A Rákóczi-ut, továbbá a Bémer-tér és Szent János-utca aszfaltburkolata olyan állapotban van, hogy azt a város nem veheti át. A vállalkozó ki akarta javíttatni a burkolatot, de a város nem adta meg erre az engedélyt, hanem birói szemle kérését határozta el. Amde a magyar aszfalt társaság megelőzte Nagyvárad városát s birói szem-

lét kért. Ma, március hó 23-án lesz a nagyvárad kir. járásbiróságánál a tárgyalás, amelyen megállapítják úgy a város, mint a vállalat részéről a birói szemléhez kiküldendő szakértők számát s megállapodnak a szakértők személyében. Ugy tudjuk, hogy Nagyvárad városa külföldi szakértőt óhajt s a zürichi egyetem tanácsához fordult egy kiváló szakember kiküldésére.

* **Uj segédpüspök.** Kránitz Antal veszprémi kanonokot, mint a Magyar Tudósító értesül, ő felsége veszprémi segédpüspökké nevezte ki.

* **A főispáni titkár távozása.** Stauth József főispáni titkár tegnap délután utazott el a fővárosba, hova szolgálattelepre lett beosztva. A titkár távozása előtt elbucszott a megyei hivatalnokoktól, kiknek jó emlékébe ajánlva magát, vált meg a megyétől.

* **A tanítók fizetését jóváhagyta a miniszter.** Pár nap mulva örvendetes aktát hoz a posta a nagyvárad községi iskolák tanítóinak és tanítónőinek. Mint jó torrásból értesülünk, a belügyminiszter a tanítói fizetések rendezésére vonatkozó közgyűlési határozatot már jóváhagyta és pedig minden változtatás nélkül. Két, három nap mulva a jóváhagyás megérkezik a városhoz s ezzel teljesen be lesz fejezve a városházán a fizetésrendezés ügye, melynek kedvező elintézésében nagy része van városunk agilis képviselőjének, Szokoly Tamásnak.

* **A szobor-leleplezés epilógusa.** Egy héttel ezelőtt ment végbe Szacsvey Imre vértanu szobrának leleplezése. A leleplezési ünnepély rendezésére kiküldött szobor-bizottság befejezte működését s Mezey Mihály, a bizottság elnöke tegnap a következő előterjesztést adta be a város törvényhatóságához:

Tek. Törvényhatósági Bizottságnak

Nagyvárad.

A Tek. Törvényhatósági Bizottságnak 8 | 331—907. számú véghatározatával megbízást nyertünk arra, hogy az Ezredévi Emlékterén felállított Szacsvey Imre szobornak leleplezési ünnepélyét előkészítsük s az azzal járó minden intézkedéseket megteheszük.

A megbízatás folytán tisztelettel bejelentem, hogy Szacsvey Imre Nagyvárad első népképviselője és a magyar nemzet vértanuja emlékére emelt szobornak leleplezési ünnepélyét 1907. évi március 15-ik napján megtartottuk, az ünnepély egész lefolyását a helybeli hírlapok híven leírták; ezek példányait emlékezet okáért bemellekelem, valamint bemutatom a szoborra letett 35 drb. koszoru diszes szalagjait is.

Tisztelettel kérem, hogy eljárásunkat tudomásul venni, a bemutatott szalagoknak a város levéltárában leendő elhelyezését és megőrzését elrendelni méltóztassék.

Nagyvárad, 1907. márc. 18.

A szoborbizottság nevében

Mezey Mihály,
elnök.

* **A villamos vasut kibővítése.** A villamos vasut, úgy látszik, nemcsak a közforgalom szempontjából, amit előre tudtunk, vált be, hanem jövedelmezőség tekintetéből is várakozáson felüli eredményt ért el. Most már új vonalak létesítésére, illetve a jelenlegi hálózat kibővítésére tett lépéseket a városi vasut-társaság. A tervek bemutatása mellett bejelentette Nagyvárad városánál, hogy a közóhajok megfelelőleg a magy. kir. honvédelmi miniszterektől ágazólag a Rulikóvszky-temetőig szándékozik egy vonalat kiépíteni. Ezenkívül a

Gilányi-utcán építendő vonalat akarja behozni a Szent-László térig. A kolozsvári-utcai vonalon életbe léptetendő nagy forgalom miatt azonban erre nézve nem talál más megoldást, mint ha a Gilányi utcáról egy új Pecze-hidon át a közraktár háta mögött készíti el az új vonalat, amely az Emilia malom előtt, Zárda-utcán végig kerül ki a Nagypiacz-térre s úgy futna be Zöldfa-utcán át a Szent-László-térre. Bejelenti, hogy kérte a kereskedelemügyi minisztert, miszerint ezen vonalakra a közigazgatási bejárást március hó 27-re tűzze ki, amikor más pótlépjáratokra is tartanak bejárást. — Kapcsolatosan felelünk, hogy mind szélesebb körben nyilvánul meg az az óhaj, hogy a villamos vasutat bővítse ki a társaság a Rétre is. Ezen vonalat Széles-utcára már most ki lehetne akként építeni, hogy ha a harmadik hid kiépül, folytatólag kiépítenék a Körözs-balpartjára. Remélhetőleg ez a vonal is kifizetné magát, mert eléggé élénk forgalma lenne.

*** Hadmentességi adó és a kivándorlás.** A belügyminiszter körrendeletet intézett minden város és vármegye törvényhatóságához a hadmentességi adót élvező kivándorlók ügyében. A miniszter elrendeli, hogy a hadmentességet élvezők, csak az esetben kaphatnak kivándorlási utlevéletet, ha a hadmentességi adójukat megfizették.

*** Ujságíró szolgabírák.** Szabó János kisjenői lakos panaszt adott be a belügyminiszterhez, hogy a központi és a nagyszalontai járás fősolgabírái hivatalos lapot szerkesztenek s azzal a községek pénztárait terhelik meg. A megyének van hivatalos lapja s az új lap teljesen fölösleges. A panaszt a belügyminiszter tegnap leküldte az alispánhoz, hogy az ügy felelő tegyen hozzá jelentést.

*** Új vasut a megyében.** Dely Imre pusztaperesi lakosnak a kereskedelmi miniszter előmunkálati engedélyt adott egy Bihar megye területén építendő vasutra. Az új vasut iránya a következő: Pusztatoldtól Furtáig, innen Komódi pusztá határának érintésével Berekböszörményig és vissza. Az engedélyről tegnap értesítette a miniszter az alispánt.

*** A vármegye kiskatonái.** A honvédelmi miniszter tegnap pályázatot hirdetett a Ludovikában és a honvédhadapródiszkolában megüresedett 3 alapítványos helyre. A megüresedett helyeket a vármegye által ajánlott három pályázó által fogják betölteni. A Ludovikában a gróf Buttler-féle és a honvédhadapródiszkolában a két andaházi Szilágyi Mihály-féle hely van megüresedve. A pályázatokat május 15-ig kell benyújtani az alispáni hivatalba.

*** Hó.** A tavaszodni kezdő időbe a tegnap reggel mintegy 20 percig ismét telet varázsolt. A derűsen felkelő napot egyszerre sűrű fellegek fedték el és olyan sűrű hótömeg esett pár percig, hogy csakhamar fehér hótakaró alatt feküdt a város. Az emberek ijedten kezdték előszedni a bundákat s kétségbeesetten nézték a kifizetetlen faszámlákat, hogy vajjon megterhelhető-e még s mikor teljesen téliiesen felöltözve megállapították, hogy a számla többet nem bír, egy pillantás az ablakon keresztül és mosolygó márciusi nap táruult eléjük, a hónap se híre, se hamva, csak a nedve volt meg. Az igaz, hogy a mosolygó márciusi naphoz hiányoztak a fecskék, de a jó öreg nap egy-egy meleg sugár kényeztet az elsősorú melegségében, hogy ne féljetelek, nem sokára hozom a fecskéket, nem bír már velem az öreg télapó. A fakeskedők tekintélye tegnap reggel 100 százalékkal nőtt egyszerre s mikor elolvadt a hó, 400-val esett. Ja hiába jön a tavasz.

*** A Manimax tüzoltókészülék bemutatása.** A magyar Manimax gyár r. t.

tegnapelőtt nagy közönség előtt mutatta be készülékét a Városligeten levő gazd. egyesület területén. Mivel a bemutatás összeesett a biharmegye birtokosok szövetségei gyűlésével, az oltási kísérletet a gazdák is végig nézték. A készülék bemutatása pompásan sikerült. A felhalmozott s meggyújtott szalmát, deszkákat, szurkot, kátrányt, petroliumot pár másodperc alatt teljesen eloltotta a készülék s bebizonyult, hogy különösen kezdődő tüzek elfojtásánál a gazdaságokban, gyártelepeken, raktárakban nélkülözhetetlen a Manimax tüzoltó készülék.

*** Kiállítási érmek és oklevelek kiosztása.** A biharmegyei gazd. egyesület által az ősz folyamán rendezett mezőgazdasági kiállításon az egyes kiállítóknak odaitélt kitüntetések elkészültek s kiosztásuk megkezdődött. A Budapesten művészies izléssel kiállított érmek egyik oldalát a vármegye címere s a megyei gazd. egyesület körirata díszíti; míg a másik oldalon az egyes kiállító neveit, lakhelyét s a kiállítás idejét jelző felírás van. Azon kiállítók, akik ezideig még nem jutottak érmeik, vagy okleveleikhez, azok azt a megyei gazdasági egyesület helyiségében (Városliget) a hivatalos órákon belül az egyesület titkárától személyesen is átvehetik.

*** A fiumei képviselő afférja.** Zanella Richárd, Fiume város országgyűlési képviselője, a Voce del Popolo hasábjain hírlapi hajsztát indított Tóth Elemér dr. fiumei ügyvéd ellen. E hajsztára dr. Tóth kijelentette, hogy elégteltelt magának a törvény rendes útján keres, mert Fiume város képviselőjét nem tartja uri embernek, hogy vele megverekedjék. Zanella a »nem uri ember« kitéltelt magára nézve sértőnek vette és provokáltatta Tóth ügyvédet, kinek segédei a tárgyalások során két levelet kaptak, melyek elárulták, hogy Zanella Richárdnak Pausi Emil tartalékos honvédhadnagygyal és Csoór Gáspár hírlapíróval szemben elintézetlen ügyei vannak. A két levél következtében összeült becsületbirósági tárgyaláson Zanella oly kínos helyzetbe jutott, hogy a saját becsületbirái, Vió Ferenc fiumei polgármester és Dal'Asta Szaniszló kijelentették, hogy Zanella érdekében ily kínos ügyben tovább nem exponálhatják magukat és ezért lemondottak becsületbirói tisztükről. Zanella Richárd hírszerint most annyira meg van szorulva, hogy egész Fiumében nem talál két embert, a ki vállalkoznék becsületbirónak az érdekében. Ertesülésünk szerint, a fiumei képviselő most Budapestről készülv levinni Fiuméba két becsületbirót. A Nap közlése szerint Zanellának Csoór Gáspár hírlapíróval felmerült lovagias ügye szerfelett kínos. Csoór ugyanis ujságjában Zanellát politikai örömlégénynek mondta és a fiumei képviselő ezért nem vett magának elégtételt.

*** Törökök Nagyváradon.** A nagy Törökországnak 9 kis fia utnak indult Magyarország felé. A kilenc török az ugynevezett bóza ital és déli gyümölcs árulásával akarja megkeresni a kenyeret. Vezérök *Masz-tafa* Ali, aki a török nyelven kívül beszél románul is. Az új kereskedelmi ág meghonosítói véletlenül jöttek Nagyváradra. Vonaton indultak el az ország határáról s egyenesen Budapestre igyekeztek. Utközben azonban valamelyik állomáson át kellett volna szállniok és ők elmulasztották az átszállást s így jutottak Nagyváradra, hol körsétát tévén, általános tesszéssel fogadták a Körözs sárga vizét és a városháza csonkatörnyát, no meg a katonavárosi nézleteket, melyek a török külvárosokhoz némileg hasonlítanak. A kilenc török megállapodott abban, hogy nem mennek tovább, itt ütök fel tanyájukat. Szabályszerűen

bejelentették céljukat a rendőrségen és mivel érthetetlen okok miatt tulsokáig késétt az intézkedés, megkezdtek az üzletet. Nagy sárga rezes és elég izléses kannákkal, egy másik ugynevezett öblítő kannával és poharakkal kezükben elindultak árulni a bózá. A bóza úgy készül, hogy tengeri lisztet és egy harmadrész buza lisztet forró vízzel leöntenek s azt egy szűrőn átszűrik. A lefolyó folyadékot mézzel vagy cukorral keverik s kész a bóza. A törökök igen jól kerestek az első nap alatt. A rendőrségnek azonban szemét szurt a sárga kanna és a törököket megfosztotta a becses edényektől. A rendőrségen megvizsgálják az italokat s ha azok nem ártalmasok, visszaadják az edényeket s a törökök árulhatnak tovább háborítatlanul.

*** Sikkasztó ügyvéd letartóztatása.** Mint a lapok megírták annak idején, Krentzer István fővárosi ügyvéd ügyfelei kárára nagy összegekig csalásokat és sikkasztásokat követett el és azután megszökött. A budapesti rendőrség nyomára jött, hogy a sikkasztó ügyvéd Amerikába vitorlázott, azonban rövid ott tartózkodás után visszatért az európai kontinensre és pedig, mint a new-yorki magyar-osztrák konzulátus kipuhatolta, Rotterdamba. A főkapitányság nyomban megkereste táviratilag a rotterdami rendőrhatalóságot Krentzer letartóztatása iránt, azonban azt az értesítést kapta, hogy Krentzer már elutazott onnan Bécsbe. Erre a főkapitányság Bécsbe táviratozott, ahol, mint tudósítónk jelenti, tegnap délben végre elfogták a sikkasztó ügyvédet.

*** A répamag impregnálásáról.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelésügyi és növénytermesztő szakosztálya Kerpely Kálmán tanár elnöklésével ülést tartott, amelyen Rázsó Imre gazdasági akadémiai tanár tartott szakelőadást a répamag impregnálásáról és ennek gazdasági jelentőségéről. Az értekezletről szóló tudósítást részletesebben áttanulmányozva nekünk még volna néhány szavunk a tárgyhoz, mert mintha kis konkurrenciát éreznénk ki a dologból. Az értekezleten ugyanis magkereskedők is vettek részt és pedig olyanok is, kiknél nem szereshető be az impregnált répamag. Az értekezletnek olyan színezete volt, mintha azt a gazdák védelmére (?) tartották volna Szép és nemes szándék, de talán nem is volt rá szükség, mert az impregnált répamag, melyet *Mauthner Ödön* budapesti nagykereskedő hoz forgalomba, határozottan sokkal jobb a nem impregnáltnál. Az impregnált répamag 11 év óta elért sikereit nem lehet tudományos értekezletekkel kisebbiteni, mert azt ez ellen védi ezer meg ezer gazda, kiknél éveken át mindig jelesen vált be.

*** Diákok tornaversenye.** Ez évben Temesvárott lesz a középiskolák kerületi tornaversenye. A tankerületi főigazgató felhatalmazása alapján a temesvári gymnasium igazgatója átiratban kéri Nagyvárad város polgármesterét, hogy a helybeli középiskolákat buzdítsa a tornaversenyen való részvételre s e tekintetben azokat úgy erkölcsileg, mint anyagiilag támogassa.

*** Tulterhelt község.** Berettyóújfalú község képviselő testülete legutóbb tartott gyűlésén határozatot hozott, hogy feliratot intéz a belügyminiszterhez a községben felállítandó helyettes anyakönyvezetói állás tárgyában. A képviselő testület e feliratában kéri a minisztert, hogy az anyakönyvezetói állást az állam dotálja. A község ugyanis jelenleg tulságosan meg van terhelve. A lakosok 60—70 százalék pótdóval vannak megterhelve. Ez a pótdó oly magas, hogy a község magasabb adót már nem volna képes fizetni anyagi viszonyainak veszélyeztetése nélkül.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szombat: Baccarat.

Vasárnap: Vig özvegy.

A Góth-pár Nagyváradon.

— A tolvaj. —

Nem szoktunk bőkezűleg bánni a »művészi esemény« kifejezéssel; de a Góth-pár vendégszereplése a legszigorubb kritika előtt is művészi eseményszámba megy. Mind a ketten művészek külön-külön; de a hogy együtt játszanak, az a modern drámai művészet büszkesége.

Bernstein Tolvaja kitűnő alkalom az igazi tehetségnek az érvényesülésre, de próbára is teszi a művész képességét. Annyi alkalom ritkán van a való indulatok festésére és árnyalatára, az érzések egész viharainak előadására, mint Bernstein darabjában. Hanem aztán erős tehetség legyen, aki megbirkózik vele.

Góth Voysin párja ezt az igazi erős tehetséget mutatta be.

Góthné-Kertész Ella Voysinéje maga a színjátszás tökélye. Eredeti és realiztikus. Minden szava, minden mozdulata, a hang modulációi, amelyekkel az érzelmeket festette, arcjátéka, görcsös zokogása és pajkos kacérkodása: csupa igazság, merő természetesség. A II. felvonásban a vallomási jelenet valóban megrázó erővel játszotta s ahogy a III. felvonásban a vallomás ismét, mintegy lelkikényszer folytán kitör ajkain, az magában remek drámai jelenet volt.

Góth Sándor a feleségének mindenben egyenrangú művésztársa is. Annak ellenére, hogy szerepe többször passiv, mint aktiv, mindig előtérben tudott maradni. Arcjátéka különösen sokat emelte sikerét. Az ő szerepének s a II. felvonásra esett a legjava s itt kitörései, fájdalma, az egész felvonás mind a férfilelek mély és igaz ábrázolása volt. Nem kevésbé igaz volt a III. felvonás elején izzó féltékenysége s végül a kiengesztelődés melegsége.

Az első fellépés összbnyomása az, hogy a Góth pár mindenike a drámai művészet tényleg elsőrangú tehetség. Az igazi férfit és az igazi nőt tudják színre vinni, pózolás és szaválás nélkül, természetesen, de azért harmonikus művészi alakításban, erővel teljesen, igazsággal — tehát igaz sikerrel is. A közönség szünni nem akaró tapsai s a gyöngébb szemek fogyni nem akaró könnyei voltak legszebb elismerései művészetüknek.

Baccarat. Góthné Kertész Ella és Góth Sándor, a Vigszínház tagjai ma lépnek fel másodszer Bernstein szenzációs sikerű darabjában, a Baccaratban. A kiváló művészpár vendégszereplése valóban a legjobb akkord, amivel virágvasárnap előtt a szezont be lehetett fejezni. Csodálatos egyöntetűséggel, megkapó harmóniával játszik ez a két neves drámai erő. Eredeti tehetség képesíti őket arra, hogy az író minden szavát kiaknázzák, minden érzését és gondolatát hatásosan kifejezésre juttassák. A Baccarat sikere épp úgy hozzáfűződik a Góth-pár nevéhez, mint a Tolvajé, melyben tegnap fejtették ki tudásukat és fényes intelligenciájukat. A vendégszereplés alkalmából az előadást bérletszünetben tartják meg.

Vasárnapi előadások. Virágvasárnap délutánján Pásztor Arpád szép legendája A harang kerül színre. A darab igen jól kapcsolódik bele az ünnepies hangulatba. Fényes kiállítás, megkapó rendezése és belső poésise kétségtelenül nagy közönséget vonzanak a színházba. — Este adják a Vig özvegyet, Lehár klasszikus operettjét, az idei szezont slágerét. A darab még ma sem vesztett erejéből, hatásából semmit, a publikum most is épp úgy siet a remek operett meghallgatására, mint az első előadások alkalmával.

EGYESÜLETEK.

A Sport egyesület ülése. A nagyvárad Sport-egyesület választmánya ma, szombaton délután 6 órakor a főreáliskola torna-termében ülést tart.

TÁVIRATOK.

Zichy Aladár a királynál.

Budapest, március 22. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Ó felsége ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fogadta Zichy Aladár gróf, személye körüli minisztert.

A dunapataji választás.

Budapest, márc. 22. (Saját tud. táv.) A dunapataji kerületben ma volt a képviselőválasztás. Jelöltek voltak Gauser János, Lázár Nándor és Muzsa Gyula. A választás eredménytelenül végződött és így pótválasztás lesz Gauser és Muzsa közt.

A braunschweigi trón betöltése.

Budapest, márc. 22. (Saját tud. táv.) Mint táviraton jelentik, a braunschweigi trón végre a jövő héten utódot fog kapni. Hir szerint a tartomány gyűlés regensül a braunschweigi trónra János Albert, mecklenburg-schwerini herceget, a német trónörökös feleségének, Cecilia hercegnőnek nagybátyját fogja megválasztani.

A bazini pótválasztás.

Pozsony, márc. 22. Bazinban április 3-án lesz a pótválasztás Dömöfőr Mihály néppárti és dr Ivánka Milán tót nemzetiségi jelöltek között.

A hazárdjáték ellen.

Páris, márc. 22. A kamara elfogadta a hazárdjátékokra vonatkozó törvényjavaslatot és elhatározta, hogy a heti szünnapra vonatkozó interpellációk tárgyalása után a Jéna katasztrófája, valamint a katasztrófa okainak megvizsgálása tárgyában kiküldendő bizottságra vonatkozó interpellációkat, illetőleg javaslatokat fogja tárgyalni.

Muzulmán küldöttség a függetlenségi pártkörben.

Budapest, március 22. (Saj. Tud. Táv.) Ma este egy muzulmán küldöttség járt a függetlenségi pártkörben, hogy megköszönje a függetlenségi delegátus képviselőknak a boszniai muzulmánok politikai és egyházi autonómiajában kifejtett állásfoglalásukat a delegációban. A küldöttséget Batthány Tivadar gróf alelnök fogadta.

SPORT.

A helyőrségi tisztikar vívóversenye. Ma délelőtt 8 órakor kezdődik a Kereskedelmi Csarnok nagytermében zárt körben a helyőrségi tisztikar vívóversenye. A versenyen a tisztikar legkiválóbb vívói vesznek részt. A zsűri elnöke Braun József honvédezredes. Nagy az érdeklődés a nagyvárad közönség körében a délután 4 órakor kezdődő nyilvános vívóakadémia iránt, melyen a helyőrség tisztikarának leghívatottabb és képzetesebb vívói fogják bemutatni a kardforgatás művészetét, a fősúlyt a vívás szépségére és művészi voltára fektetve, a mi ilyenformán páratlan és nemes szórakozást fog nyújtani a néző közönségnek. Délután tolgják a jutalmakat is kiosztani a délelőtti vívóverseny nyerteseinek. A délutáni nyilvános vívóakadémiára a verseny rendezőse külön meghívókat nem bocsátott ki, az azon való megjelenésre a téli mulatságokra szóló meghívó jogosít.

REGÉNYCSARNOK.

Művészetlet.

Írta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 9.

— Próbálunk valamit? — szölt és a zenemű-halmazból előkeresett egy hegedűre ártirt Notturnot Chopintól; majd felnyitotta a zongorát, a salonban az egyetlen értékes kiváló butordarab és a hangjegyeket elhelyezve, mondá:

— Nos, hercegnő, szabad-e kérnem?

Megfélemlítve a művész nagyságától, a szoros értelmében reszkette bájos zavarában, a fiatal leány helyet foglalt a zongora előtt.

És a hegedű elkezdett énekelni; mily lágy, mily telt és mégis epedően sóvár hangok voltak és a mellett fátyolozottak is minők a rég nem használt legkitűnőbb hangszerekben is lenni szokott.

— Beh szépl — sóhajtá Natália lelkesedéstől ragyogó szemekkel.

— Valóban csodás hangszer, — erősíté Lensky. Nem is képes átérteni, mi az egy hegedűn játszani, mely megérti az embert. Csak-hogy még egy kicsit álmos, de majd felköltjük.

Ezzel Beethoven egy sonatáját rakta Natália elé.

Egyedül voltak. Az öreg hercegnő már a Notturno első hangjainál elaludt, az utolsónál felébredt és azon megjegyzéssel vonult vissza: hogy sokkal jobban hallja a zenét a mellékszobából.

— Valóban be akarja érni az én szegény kisérettemmel? — suttogá a fiatal leány pirulva.

— És maga hiu kis hercegnő minden áron újból hallani akarja, a mit már Pétervártt is mondtam, hogy ritkán találkoztam rokonszenvesebb kísérettel, mint az öné? — viszonzá a művész.

Natália kitűnő zongorász volt és ritka asszimiláló képességgel beletalálta magát a művész sajtóságainak minden árnyalatába. Így egymásután játszottak mindenféle zeneszerzeményt. De egyszerre a fiatal lány játékába bizonyos kimerültség volt észlelhető.

— Ön fáradt! — kiáltá Lensky, Mendelssohn E-moll hangversenye első részének kellő közepén váratlanul abba hagyva a játékot, — nem kellett volna annyira kifárasztanom! Bocsásson meg!

— Ah, mit árt ez! — kiáltá Natália, míg kezei a billentyűkről lesiklottak. — Nagyszerű volt, de lássa, azért mégis érzem, hogy útjában vagyok. Egy nagy, igen merész, bolond

kivánságom volna. Egyedül, egymagában szeretném egyszer hallani, minden kíséret nélkül, úgy a mint szive sugallja. Hadd pillantsak egyszer lelke fenekére, győnjön meg nekem a zenében.

Lensky sajtósága égést, izgatottságot érzett ujhegyeiben. Inkább akarta volna agyonverni magát, semhogy bepillantást engedjen neki lelkébe, úgy, a mint ez a szerencsétlen lélek eddig titokban tengődött.

— Ne kívánja ezt tőlem, — szólt tompa hangon.

— Nagyon szerénytelen volt, bocsásson meg, — felelt Natália gyorsan és zavartan.

— Ah, nem ez az oka, — válaszolt Lensky, — azt hiszi talán, hogy fukarkodni akarok azzal a csekély élvezettel, mit én ezen a világon önnek nyújtani képes vagyok — hanem — különben ha igazán óhajtja, nem bánom, legyen meg az akarata!

Es játszani kezdett.

Ez persze egészen más valami volt! Akár nyűg volt neki, akár nem, — a fiatal lány kísérete megnyugtatólag s tán nemesítőleg hatott zenei ösztöneire. Vele úgy játszott, mint egy mélyen érző és technikailag a tökélyig emelkedett virtuóz; a bensőség teljes hangerő, a lendületes szenvedélyesség minden elragadtatása dacára alig lépte túl a művészi önérték és tisztesség határait. A műélvezet legkiválóbb, legmagasztosabb foka volt, a mit nyújtott — de az, a mit Natália most hallott, nem volt többé művészet, hanem valami csodálatos, nagy-szerű, de egyszersmind rettenetes is. Nem is volt az hegedű, a min játszott, hanem valami igézetes, pokoli és démoni hangszer, mit soha nem ösmert, mit maga Lensky talált fel, egy hangszer, melyből minden fakadt mi e földön legédesebben és legszomorubbán hangzik — a női hang fátyolozott panaszaiktól kezdve, egész a parton elhaló viharkorbácsolta hullám utolsó sóhajáig.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. N. Aki mosolyogni akar, mosolyogjon, mert az némelyeknek jobban áll, mintha komoly képet öltenek. Ami pedig a modern haladás apostolait illeti, azok forduljanak a nagyváradai koedukációs elemi iskolához, bővebb főtárgyvizsgáztatásért. A tapasztalatok majd olyan eredményre vezetnek, ami fölött bizony inkább sirni lehet, mint mosolyogni.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határídeje.

Budapest, március 23.

Buza április	— — —	15.02	—	15.56
Rozs április	— — —	13.56	—	13.58
Tengeri május 1907	— — —	1044	—	10.46
Repeze aug.-ra	— — —	27.20	—	27.40
Zab ápr.-ra	— — —	15.00	—	92.78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 március 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	113.40
Magyar koronajárdék 4%	— — —	95.10
Magyar k. v. vasuti államkötvény 4%	— — —	84.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.—
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölcsön	— — —	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	150.50
Osztrák járdék ezüstben	— — —	99.—
Osztrák járdék papírban	— — —	100.—
Osztrák korona járdék	— — —	117.—
Osztrák járdék aranyban	— — —	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	17.65
Városi villamosvasut	— — —	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	680.50

20 frankos frankos (Napolendor) — — 683.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — 19.08

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Dr. Rác Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógyintézet, villanygyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró léggezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatiók. Vibrációs masszázs, Soványító és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmái, izületi-, izom-, idegcsúznál kitűnő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3.5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Rác Ödön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1906. évi október 1-től.

Nagyvárad—Budapest						Nagyvárad—Kolozsvár						Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva													
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	P. v.							
Nagyvárad ind.	4 15	2 38	8 43	11 36	11 09	2 30	Nagyvárad ind.	2 18	2 06	4 10	12 41	7 14	Püspök-Ladány ind.	11 20	5 50	1 24	4 00	2 24	6 06						
B.-Püspöki			8 52	11 47	11 19	2 44	V.-Velece	2 26	2 31	4 17	12 48		Debrecen	12 27	6 51	2 50	5 10	3 56	6 45						
Bors				12 05	11 39	3 18	F.-Vásárhely		2 42	4 18	12 59		Ermihályfalva	érk.	1 08	7 57	3 47	6 08	4 58						
M.-Keresztes				12 17	11 51	3 38	M.-Telegd	2 51	3 04	4 50	1 22	7 31	Ermihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány												
M.-Petert				12 29	12 05	4 04	Élesd	3 05	3 23	5 08	1 43	7 44		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.						
B.-Ujfalu	4 52	3 18	9 21	12 29	12 05	4 04	Rév	3 26	3 50	5 38	2 11	8 05	Ermihályfalva ind.	10 43	6 08	8 02	8 14	5 15	9 14						
Sáp				12 47	12 25	4 34	Brátka		4 14	5 66	2 37		Debrecen	12 07	6 26	8 57	4 16	8 10	10 31						
Báránd				1 01	12 41	4 36	Bucsa		4 36	6 17	2 58		P.-Ladány	érk.	1 17	9 44	5 03	0 35	11 29						
Báránd	5 39	4 03	10 01	1 01	12 41	4 36	Csucsá	4 16	5 02	6 42	3 23	8 51	Debrecen—Nagy-Léta—Vértés												
P.-Ladány	7 32	5 39	11 38	3 49	3 44		B.-Hunyad	4 52	5 49	7 23	4 03	9 21		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.						
Szolnok	8 27	6 34	12 36	5 05	5 10		Kolozsvár	5 51	6 59	8 37	5 15	10 18	Debrecen ind.	9 35	4 31	N.-Léta-Vértés ind.	5 25	1 06							
Nagy-Káta	9 35	7 50	1 50	6 40	7 10								Sáránd	10 18	5 16	M.-Pályi	5 47	1 38							
B.-Pest	érk.												H.-Bagos	10 28	5 26	H.-Pályi	6 00	1 42							
													H.-Pályi	10 45	5 45	H.-Bagos	6 15	2 09							
													M.-Pályi	10 57	5 55	Sáránd	6 37	2 20							
													N.-Léta-Vértés	11 16	6 15	Debrecen	7 15	3 15	érk.						
													Szeghalom—P.-Ladány P.-Ladány—Szeghalom												
														V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.						
													Szeghalom ind.	10 20	5 50	P.-Ladány ind.	6 55	2 04							
													Füzes-Gyarmat	10 45	6 17	Szerp	7 45	2 40							
													B.-N.-Bajom	11 43	7 15	B.-Udvari	7 59	2 57							
													B.-Udvari	11 58	7 30	B.-N.-Bajom	8 22	3 19							
													Szerp	12 09	7 41	Füzes-Gyarmat	9 14	4 08							
													P.-Ladány	érk.	1 00	Szeghalom	9 35	4 28	érk.						
													Nagyvárad—Arad Arad—Nagyvárad.												
														Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
													N.-Várad ind.	6 02	10 20	4 45	7 10	Arad ind.	4 16	5 10	11 25	9 —			
													Ósi	6 12	10 30	4 56	7 20	Kétegyháza	5 00	6 14	12 34	10 —			
													Less	6 29	10 48	5 15	7 44	Csaba	5 48	6 56	1 38	4 —			
													Cséffa	6 44	11 03	5 —	—	Gyula	6 10	7 19	2 02	5 —			
													Szalonta	7 08	11 26	6 —	—	Sarkad	6 33	7 40	2 22	5 —			
													Kötegyán	7 28	11 44	6 24	9 22	Kötegyán	6 43	7 51	2 32	6 —			
													Sarkad	7 39	11 54	6 33	9 38	Szalonta	7 08	8 20	2 57	7 —			
													Gyula	7 59	12 18	6 57	10 09	Cséffa	7 26	8 40	3 15	7 —			
													Békés-Csaba	8 25	1 44	7 41	4 49	Less	7 43	9 02	3 39	7 —			
													Orosháza	9 15	2 40	8 59	5 50	Ósi	7 59	8 19	3 49	8 —			
													H.-M.-Vásárhely	10 00	3 27	10 02	7 00	N.-Várad	8 10	9 30	4 00	8 —			
													Szeged	10 45	4 02	10 55	7 55	Arad	érk.	9 00	6 05				
													Szekelyhid—Margitta—Sz.-Somlyó Sz.-Somlyó—Margitta—Szekelyhid.												
														V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.						
													Szekelyhid ind.	9 46	6 40	Szil.-Somlyó ind.	3 18	1 29	Nagyvárad ind.	6 44	4 25	Ermihályfalva ind.	6 14	5 20	
													A.-Keresztur	10 30	7 22	Sz.-Nagyfalu	3 43	2 18	B.-Püspöki	7 10	4 40	Erselind	6 40	6 48	
													V.-Abrány	10 44	7 35	Ipp	4 —	2 —	Bihar	7 35	5 —	Szekelyhid	7 08	6 48	
													Monos-Petri	10 55	7 45	Széplak	4 35	3 55	Paptamási	8 03	5 24	Nagykágya	7 20	7 08	
													Margitta	11 40	8 04	Bályok	4 47	3 08	Gyapoly	8 19	5 37	B.-Dioszeg	7 33	7 22	
													Felső-Abrány	11 54	8 17	Száldobágy	5 01	3 24	B.-Dioszeg	8 44	5 53	Gyapoly	7 48	7 42	
													Száldobágy	12 19	8 37	Felső-Abrány	5 19	3 44	Nagykágya	8 57	6 05	Paptamási	8 09	8 03	
													Bályok	12 37	8 50	Margitta	5 38	4 22	Szekelyhid	9 33	6 28	Bihar	8 27	8 30	
													Széplak	1 00	9 12	Monos-Petri	5 48	4 38	Erselind	9 59	6 49	B.-Püspöki	8 52	8 58	
													Ipp	1 30	9 40	V.-Abrány	5 58	4 44	Ermihályfalva	10 31	7 19	Nagyvárad	9 06	9 —	
													Sz.-Nagyfalu	1 54	9 59	A.-Keresztur	6 11	4 58							
													Szil.-Somlyó	2 18	10 22	Szekelyhid	6 50	5 39							
													Nagyvárad—Gyoma Gyoma—Nagyvárad.												
														V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.						
													Nagyvárad ind.	5 47	1 30	Gyoma ind.	3 40	2 30	Vésztő ind.	4 45	5 10	Hollód ind.	4 35	11 —	
													Ósi	6 07	1 44	Déva-Ványa	4 37	3 26	Okány	5 07	5 28	Moosár-Gyanta	4 46	11 12	
													Uj-Palota	6 22	1 59	Körös-Ladány	5 13	4 02	Gyanta	5 23	5 43	Rippa	5 02	11 33	
													Gyires	8 40	2 16	Szeghalom	5 40	4 33	Sarkad-Keresztur	5 36	5 52	Tenke	5 24	12 10	
													Körös-szeg	7 01	2 35	Vésztő	6 12	5 22	Méhkerék	5 52	6 07	Fekete-Tót	5 44	12 32	
													Szakáll	7 39	3 03	Köt	6 38	5 52	Kötegyán	6 16	6 31	Fekete-Bátor	6 06	1 —	
													Nagy-Tóti	7 55	3 19	Iráz	6 52	6 07	Kötegyán	6 29	6 46	Erdő-Gvarok	6 16	1 11	
													Komádi	8 25	3 45	Komádi	7 10	6 38	Pósa	6 48	6 58	Arpad	6 25	1 21	
													Iráz	8 42	4 02	Nagy-Tóti	7 22	6 50	Illye	7 02	7 13	Csegöd	6 34	1 31	
													Köt	9 14	4 25	Szakáll	7 48	7 23	Csegöd	7 12	7 23	Pósa	6 57	1 51	
													Vésztő	9 40	5 02	Körös-szeg	8 11	7 47	Erdő-Gyarak	7 21	7 33	Kötegyán	7 19	2 15	
													Szeghalom	10 26	5 45	Gyires	8 33	8 12	Árpád	7 39	7 54	Kötegyán	8 06	2 40	
													Körös-Ladány	10 47	6 02	Uj-Palota	8 47	8 27	Fekete-Bátor	7 52	8 09	Kötegyán	8 15	2 50	
													Déva-Ványa	11 42	7 00	Ósi	9 03	8 46	Fekete-Tót	8 17	8 37	Méhkerék	8 15	3 10	
													Gyoma	12 23	7 44	Nagyvárad	9 20	9 05	Tenke	8 17	8 37	Sarkad-Keresztur	8 33	3 10	
													Nagyvárad—Belényes—Vaskóh. Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.												
														reggel	d. u.	reggel	d. u.	reggel	d. e.	d. e.	d. u.	d. u.			
													Nagyvárad ind.	5 30	4 30	Vaskóh-Barest ind.	4 02	2 00							
													Várad-Velece	5 42	4 41	Lunka-Rézbánya (f.m.h.)	4 14	2 13							
													Rontó 2 sz. órh. (f.m. e. h.)	5 57	4 56	Rieny 26 sz. órh. (f.m.h.)	4 28	2 29							
													Félix-Fürdő (m. h.)	6 07	5 05	Szudrics	4 40	2 42							
													Kardó (m. h.)	6 24	5 21	Dragonyesd 24 ó. (f.m.h.)	4 51	2 54							
													Nyárló	7 07	5 58	Belényes	5 10	3 20							
													Magyar-Gyepes (m. r. h.)	7 21	6 11	Fenes 22 sz. órh. (f.m.h.)	5 20	3 31							
													Tasádfő (m. h.)	7 39	6 28	Sonkolyos (f.m.h.)	5 31	3 44							
													Drág-Cséke	7 55	6 43	Belényes-Ujlak (m.h.)	5 43	3 56							
													Magyar-Cséke (f. m. h.)	8 14	7 00	Borz (f.m.h.)	5 52	4 06							
	</																								

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1907. január 1-én nyitja meg
12-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, paró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénzlára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletrész után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecskék kiadása mai naptól kezdve d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltetik.

Nagyvárad, 1906. november 6.

Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3-5-ig,
Csütörtök délután 3-5-ig

HIRDETESEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Egy két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik
tanulónak
a Szent László nyomdában.

Nagyvárad Hítelbank R.-Társaság

Kossuth Lajos-utca 10 szám.
Leszámlitol váltókat.
Elfogad betéteket könyvecskékre és folyószámlára.
3 hóig elhelyezett összeg után 5 százalékos kamatot fizet.
Jelzálogra kölcsönöket nyújt.
Értékpapírok, ékszerek és folyószámlára előleget nyújt.
Értékpapírok vétele és eladása.
Nagyvárad, 1907. március hó.

Azigazgatóság.

MAGYAR BANK Részv.-társaság

NAGYVÁRADON.

Alapszabályaink 10 §-a értelmében ezennel felhívjuk t. részvényeseinket hogy az esedékes részleteket pénztárunknál befizetni sziveskedjenek
Nagyvárad, 1907. február hó 14-én.

Magyar Bank igazgatósága

Kivonat az alapszabályokból.

10. §.

A részvények árösszege a jegyzésnél kifizetett 10%-on felül a következő részletekben fizetendő:

- a) Az alakuló közgyűléstől számított tíz napalatt 20%, azaz részvényenként 40 korona.
- b) A többi 10% 1907. évi február hó 5-től kezdődőleg minden hó 5-ik napján esedékes havi 10%os, azaz részvényenként 20 koronányi részletben.

A fizetések mindenkor Nagyváradon a részvénytársaság üzlethelyiségében teljesítendők.

Az esedékes részletek befizetésével késlekedő részvényjegyzőkkel szemben az esedékesség után 8 nap leteltével jogosítva van a részvénytársaság a késedelmes részvényjegyzők által jegyzett részvényeket bíróság avagy közjegyző közbenjárta nélkül magánaton értékesíteni, mely esetben a befolyandó vételárból 6% késedelmi kamat és a 9-ik §-ban meghatározott átruházási díj és illeték levonása után megmaradó összegre a részvényjegyző igényt tarthat, de csak az esetben, ha annak felvétele végett a fizetési határidő lejártától számítandó egy éven belül jelentkezik, különben ez a maradvány a részvénytársaság tartalékalapjához csatoltatik.

Ez a rendelkezés nem érinti a részvénytársaság azon jogát, hogy a fenti eljárás vényes ével a részvényjegyzőkön az esedékes részleteket 6% késedelmi kamattal együtt örmellőzésuton behajthassa.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa

cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.